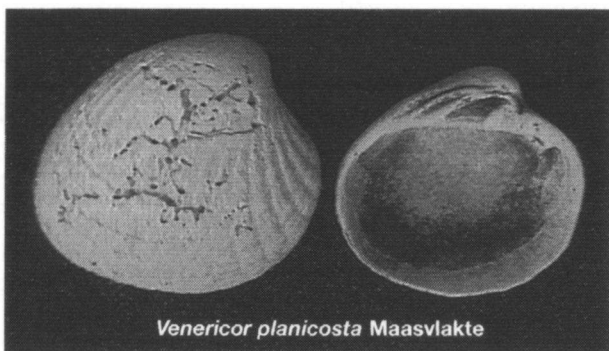

De Deltadienstboringen - vervolg

Anton Janse¹

Opsteker

Zoals bekend is de zuidwestelijke delta van Nederland grotendeels opgebouwd door smeltwaterstromen van Maas en Rijn. Nauwkeurig onderzoek van strandmateriaal van de huidige kusten, veel suppletiemateriaal uit het belendende zeegebied leverde een aantal vondsten van eocene herkomst op. Niet alleen klein spul, verzameld op de stranden van Schouwen en Goeree, maar ook grote resten van *Venericor planicosta* en 'Zwinwachters', afkomstig uit het Grevelingensediment en suppletiemateriaal. Tot ver van het brongebied uit wat nu de Vlaamse-vallei heet. Zie de melding van Dennis Leeuw in Afzettingen 31 (2), juni 2010. Onlangs raapte ik op het strand van Maasvlakte-2 nog een zwinwachter van twee kilo op! In de vondstgebieden ligt de top van het Eoceen 300-500 me-

Venericor planicosta Maasvlakte

ter diep, dus uitspoeling door smeltwatergeulen is uitgesloten. Dus moeten we naar andere mogelijkheden uitkijken.

Dat heeft geleid tot een door mij gewaagde hypothese, al 20 jaar geleden, over het bestaan van een 'Oer-schelde'. Dat dit niet een simpel dooiwater beekje is geweest blijkt wel uit de aangevoerde substantiële stukken. Hierover wordt al gewag gemaakt in de nieuwe Fossielenatlas op bladzijde 18 figuur 13.

In 2010 is er een determinatie verschenen van Kiden, onder de titel: 'De evolutie van de Beneden-Schelde in België en Zuidwest-Nederland na de laatste ijstijd'. Hierin wordt deze eoceen-houdende laag 'Formatie van Koewacht' gedoopt.

Tot dan toe had ik bij de analyse van de Deltaboringen nog geen houvast voor deze formatie gevonden. Gekscherend heb ik wel eens opgemerkt dat de Deltaboringen een opeenvolging van hiaten zijn, opgevuld met wat zand. Gelukkig komen we ook nu en dan ondergrondse 'eilanden' tegen met niet verspoeld origineel sediment.

In augustus 2008 is er op initiatief van het Natuurmuseum Rotterdam en Naturalis een boring geplaatst aan de zuidkust van Schouwen, met de zegen van het Waterschap Schouwen-Duiveland, bij het gehucht Moriaanshoofd. Deze boring is slechts anderhalve kilometer oostelijk van de bekende boring Schelphoek gelegen. Gelukkig was hier het grootste deel van het Laat Pleistoceen niet weggespoeld zoals in Schelphoek. Het uitkomend sediment is per halve meter nauwkeurig bemonsterd en beschreven door Maarten van den Bosch,

Boring Moriaanshoofd

een vakkundige oude rot op dit gebied. De verzamelde monsters zijn hoofdzakelijk geanalyseerd en gedetermineerd op vertebratenresten en mollusken. De lithologie is een klus geweest voor André Slupik, die ook het fraaie eindrapport heeft samengesteld.

In het traject tussen 31 en 36,5 meter kwam de gewenste Koewacht Formatie aan het licht!

Fluviatiel verplaatst zand gelardeerd met enkele laagjes verslagen veen; inhoudende een kustnabije Eemien fauna (veel *Macoma*) benevens de nodige afgerolde Eoceen fossielen, die nog redelijk te determineren waren.

Door C14 datering op de veenresten los te laten kon ook de globale ouderdom van de gevonden laag worden bepaald. Ervan uitgaande dat de fluviatische afzetting jonger is dan de meegevoerde veenresten is deze geschat op 32.000 jaar BP. Een kennelijke dooiperiode in het Weichselien.

Voor mij een hele opsteker, na het poneren van het oude stokpaard over een 'Oer-Schelde'.

Tevens het bewijs dat het jarenlange uitpluizen van de boringen geen Sisyphus-arbeid is geweest.

Aanleiding van dit verhaal is een uitgebreid verslag in het jongste volume van *Netherlands Journal of Geosciences* (Geologie en Mijnbouw, vol. 92 (1), april 2013. A.A. Slupik et al, getiteld: 'The role of a proto-Schelde River in the genesis of the southwestern Netherlands, inferred from the Quaternary successions and fossils in Moriaanshoofd Borehole (Zeeland, the Netherlands)').

Wordt hopelijk over niet al te lange tijd vervolgd met meer Eoceen nieuws uit het Noordzeegebied.

¹Anton Janse, Gerard van Voornestraat 165, 3232 BE Brielle, e-mail: acjanse@hetnet.nl

